

Äänekosken ammatillisen
koulutuksen kuntayhtymä

Johtoryhmä 2.12.2020
päivitetty johtoryhmä 12.8.2021

Opiskeluhuolto- suunnitelma 2021-2024

poke

POHJOISEN KESKI-SUOMEN
AMMATTIOPISTO

SISÄLLYSLUETTELO

Lukijalle ja käyttäjälle	3
1. Opiskeluhoito	4
1.1 Yhteisöllinen opiskeluhoito.....	4
1.2 Yksilökohtainen opiskeluhoito.....	7
1.3 Opiskeluhoitoa ohjaava lainsäädäntö ja suunnitelmat	8
2. Opiskeluhoillon organisoituminen.....	9
2.1 Kuntakohtaiset opiskeluhoillon ohjausryhmät.....	10
2.2 Poken opiskeluhoillon ohjausryhmä.....	10
2.3 Poken yksikkökohtaiset yhteisölliset opiskeluhoiltoryhmät	10
2.4 Monialaiset asiantuntijaryhmät.....	11
3. Opiskeluhoillon kokonaistarpeen arviointi ja käytettävissä olevat palvelut.....	12
3.1 Opiskeluhoillon palvelut	12
3.1.1 Opiskeluhoillon kuraattori- ja psykologipalvelut	13
3.1.2 Opiskeluterveydenhuollon palvelut.....	13
4. Opiskelijoiden osallisuus sekä yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajien kanssa.....	15
5. Tuen tarpeiden varhainen tunnistaminen ja niihin vastaaminen.....	16
5.1 Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin liittyvät toimenpiteet.....	16
5.2 Koulutuksen keskeytymistä ehkäisevät toimenpiteet.....	17
5.2.1 Toimenpiteet opintojen keskeyttämistilanteissa	18
5.2.2 Toimenpiteet oppilaitoksesta eroamisen yhteydessä	18
6. Moniammatillinen yhteistyö oppimisympäristöjen terveellisyys, turvallisuuden sekä hyvinvoinnin edistämiseksi	19
6.1 Asuntolat.....	19
7. Muut nuorten palvelut.....	20
8. Omavalvonta ja opiskeluhoillon kehittäminen	20
Liite 1. Opiskelijoiden tuen tarpeen tunnistaminen ja puheeksi otto.....	
Liite 2. Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.....	
Liite 3. Kriisisuunnitelma (hyväksytty 17.06.2020)	
Liite 4. Päihteiden käytön ennaltaehkäiseminen, siihen puuttuminen ja hoitoonohjaus.....	
Liite 5. Opiskeluhoillon omavalvonnan tarkistuslistat.....	
Liite 6. Ammatillisen koulutuksen SORA-lain mukainen määräys huumausainetestaukseen.....	

Lukijalle ja käyttäjälle

Opiskeluhoollon tehtävänä on ylläpitää ja edistää opiskelijoiden hyvää oppimista, psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia. Opiskeluhoolto koostuu oppilaitoksen arkisista toimintatavoista, opiskelijan ohjauksesta ja tuesta, oppimisen ja opiskelijan opintojen etenemisen tukitoimista, oppimisympäristöistä, yhteisistä tilaisuuksista ja perinteistä, opiskelijoiden osallisuudesta ja vaikuttamismahdollisuuksista, ruokailusta, asuntolasta ja vaikkapa lukujärjestyksistä. Opiskeluhoolto kuuluu kaikille oppilaitoksessamme työskenteleville. Lisäksi opiskeluhooltoon kuuluvat opiskeluhoollon palvelut eli opiskeluterveydenhoolto, koulukuraattori- ja psykologipalvelut, joiden järjestämisvastuu on oppilaitoksen sijaintikunnalla. Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston yksiköitä on neljän eri kunnan alueella; Äänekoskella kaksi yksikköä Opinaho ja Piilola, Saarijärven yksikkö Tarvaalassa, Viitasaaren yksikkö ja Laukaan yksikkö. Tämä opiskeluhoollon suunnitelma on koko Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston ja yksikkökohtaisia eroja on erilaisten käytänteiden johdosta. Kukin yksikkö tarkentaa omissa opiskeluhoollon ryhmissään käytännön toimia ja tiedottaa niistä opiskelijoille ja huoltajille Wilman kautta. Tavoitteena on tasalaatuinen ja opiskelijoille yhdenvertainen opiskeluhoolto, mutta yksiköiden erilaisuus ja tutkintojen monimuotoisuus tuovat erilaisia toimintatapoja opiskeluhooltoon kuuluvien asioiden toteuttamiseen.

Tässä opiskeluhoollon suunnitelmassa on kuvattu Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston (Poke) opiskeluhoollon toimintaa ja järjestämistä sekä omavalvontaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja opetushallituksen antamien määräysten pohjalta. Tämä opiskeluhooltosuunnitelma sisältää liitteinä olevat, erikseen ladattavat asiakirjat:

- Opiskelijoiden tuen tarpeen tunnistaminen ja puheeksi otto
- Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- Kriisisuunnitelma (hyväksytty 17.06.2020)
- Päihteiden käytön ennaltaehkäiseminen, siihen puuttuminen ja hoitoonohjaus
- Omavalvonnan tarkistuslistat
- Ammatillisen koulutuksen SORA-lain mukainen määräys huumausainetestaukseen

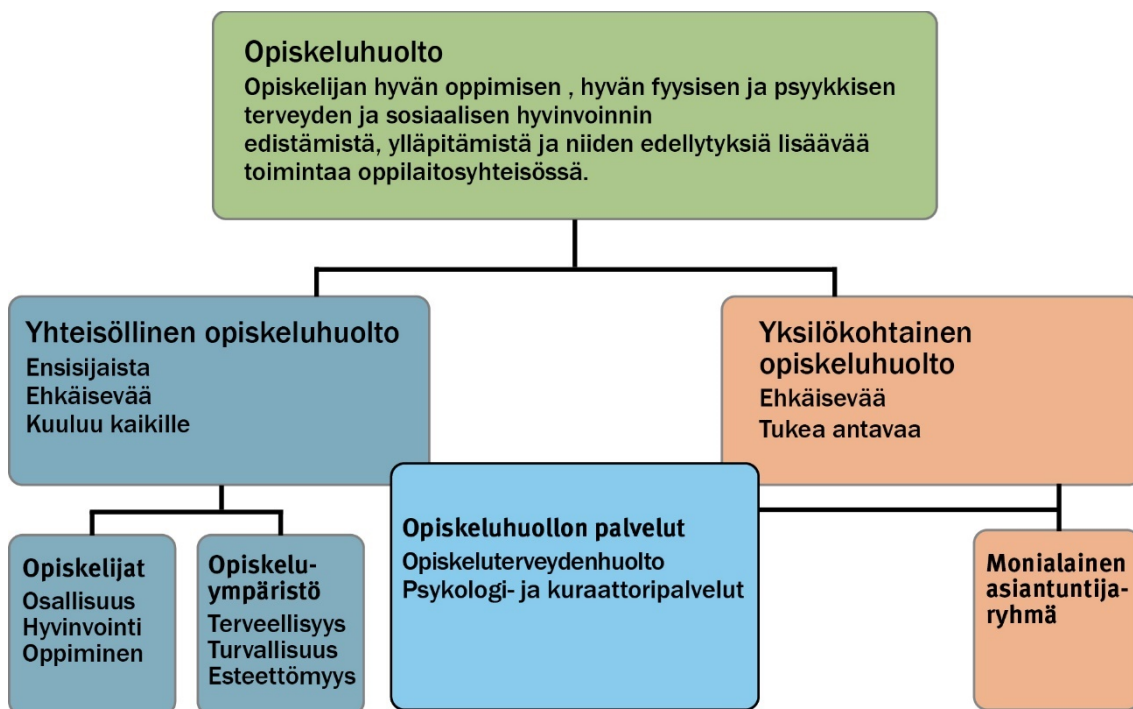
Opiskeluhoollasta ja siihen liittyvistä asioista voi kysyä lisää Poken opiskelijapalveluvastuualta, jonka tehtäviin kuuluu opiskeluhoollon koordinointi. Yhteystiedot löytyvät Poken verkkosivuilta. Opiskelijat ja huoltajat voivat aina kysyä opiskeluhooltoon liittyvistä asioista koulutusjohtajalta, ryhmän vastuupettajalta, opinto-ohjaajalta, ammattiaineiden tai yhteisten tutkinnon osien aineiden opettajilta, erityisopettajilta, kasvatusohjaajalta, asuntolaohjaajalta, opiskeluterveydenhoitajalta, kuraattorilta tai psykologilta.

Tämä Poken opiskeluhooltosuunnitelma on laadittu noudattaen THL:n Toisella asteella toimien -opas oppilaitoksen opiskeluhooltoryhmällä 10/2019 ohjeita noudattaen.

Poken opiskeluhooltosuunnitelma päivitetään neljän vuoden välein tai tarvittaessa useammin lainsäädännön, ohjeistuksen tai määräysten muuttuessa.

1. Opiskeluhoolto

Opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden ja koko opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja opiskelijoiden osallisuutta. Samanaikaisesti tavoitteena on turvata yksilökohtainen varhainen tuki sitä tarvitseville.

Kuvio 1. Opiskeluhoollon kokonaisuus (mukaillen K. Laitinen, 2019)

1.1 Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Pokessa opiskeluhoolto toteutetaan ensisijaisesti yhteisöllisenä opiskeluhoollona, osana arkista toimintaa. Ennaltaehkäisevät, osallistavat, ohjaukselliset ja esteettömät toimintatavat ovat keskeisiä opetuksen, oppimisympäristöjen ja tuen suunnittelussa ja järjestämisessä. Opiskelijan kiinnittymistä omaan ryhmään ja oppilaitosyhteisöön vahvistetaan kussakin Poken yksikössä ryhmäytymisillä, hyvinvointiin liittyvillä ryhmätunneilla, asuntola- ja vapaa-ajantoiminnalla, paikkakunnan nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön kanssa tehtävällä yhteistyöllä, yhteisillä tilaisuuksilla ja pitämällä yllä ja luomalla opiskelijoiden kanssa yhdessä uusia perinteitä. Kullakin Poken yksiköllä on lisäksi yhteistyökumppaneita kunnan alueella kolmannen sektorin toimijoissa ja nuorten palvelu- ja auttamisjärjestelmissä. Heidän kanssaan toteutetaan yhteisöllistä opiskeluhoolltoa yhdessä sovituilla tavoilla: esimerkiksi järjestämällä teemailtoja, tapahtumia, harraste-esittelyjä. Ryhmän vastuuopettaja, opinto-ohjaajat, erityisopetuksesta vastaavat opettajat (ervat), opiskelijapalveluvastaava ja kasvatusohjaaja ovat opiskelijoiden käytössä omassa yksikössään ja heidän ohjauksellisesta tuesta tiedotetaan opiskelijoille vastuuopettajan tunneilla, info-tunneilla lukuvuoden alussa, verkkosivujen ja Wilman kautta.

Käytettävissä olevat yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat sekä niihin liittyvät toimenpiteet opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin seuraamiseksi ja edistämiseksi sovitaan kussakin Poken yksikössä yhdessä ao. kunnan toimijoiden ja opiskeluhoollon palveluiden ammattihenkilöstön kanssa. Samoin yhteistyötavat nuorisotoimen, lastensuojelun, poliisin sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa oppilaitosyhteisön tukemiseksi ja konsultaation järjestämiseksi sekä opiskeluhoollon kehittämiseksi sovitaan Poken yksikön sijaintikunnan viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

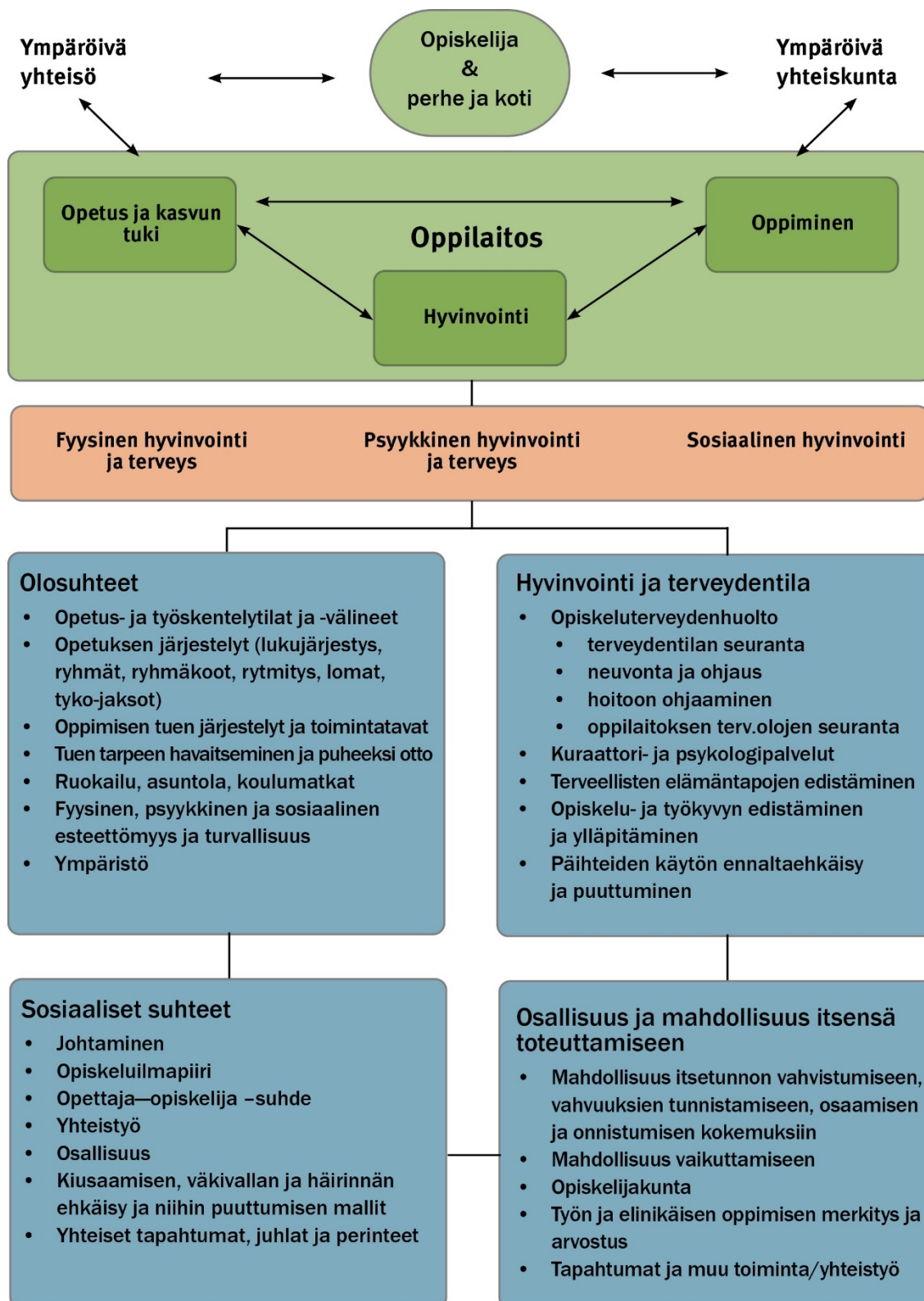
Ammatillisessa koulutuksessa ja siihen valmentavassa koulutuksessa (Valma) eri tutkinnot, koulutukset ja oppimisympäristöt ovat moninaisia ja tuovat mukanaan erilaisia haasteita ja vaatimuksia opiskeluhoollolle. Poken yksiköt eroavat toisistaan mm. sijainniltaan, kooltaan, ympäristöltään ja opiskeltavan alan oppimistiloiltaan. Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen -tutkinnon osan osaamistavoitteiden ja ammatillisten tutkinnon osien terveyttä, turvallisuutta ja toimintakykyä edistävien ammattitaitovaatimusten saavuttaminen edistävät osaltaan opiskeluhoollolle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Poken opiskelijoita motivoidaan keväästä 2021 alkaen työkykypassin tai sen osien suorittamiseen.

Opiskeluhoollosta tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille Poken verkkosivuilla, Wilman kautta, kotiväen illoissa ja yhteisissä opiskelijoille järjestävissä ryhmätyksissä ja infotilaisuuksissa. Opiskelijapalveluvastaava, kasvatusohjaaja ja/tai opinto-ohjaaja tapaa kaikki aloittavat perustutkintoryhmät ja kertoo ammatillisista opinnoista, opiskelijaelämästä, oppimisen tuesta, opintojen ohjauksesta ja opiskeluhoollon palveluista (Amiselämää vol 1-tunnit). Opiskeluhoollonpalveluiden työntekijät käyvät joissain yksiköissä myös pitämässä omia info-tunteja ja esittäytymässä opiskelijoille.

Opettajille ja muulle henkilökunnalle opiskeluhoollosta, sen järjestämisestä, kehittämisestä ja arvioinnista kerrotaan lisäksi henkilökunnan suunnittelu- ja kehittämissäpäivissä.

Opiskeluhoolto oppilaitoshyvinvoinnin ytimessä

Kuvio Opiskeluhoolto oppilaitoshyvinvoinnin ytimessä

1.2 Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla edistetään opiskelijan hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistetaan näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä. Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä monialaisessa asiantuntijaryhmässä toteutettavaa työtä. Yksilötyö on ehkäisevää ja myös korjaavaa.

Monialainen asiantuntijaryhmä perustetaan opiskelijan suostumuksella tapauskohtaisesti käsittelemään ja suunnittelemaan yksittäisen opiskelijan asiaa ja tuen tarpeita. Moniammatillisten asiantuntijaryhmien tavoitteena on opiskelijan oppimisen edistäminen, opintojen etenemisen varmistaminen ja hyvinvoinnin vahvistaminen. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoa tarvittaessa se opiskeluhoollon tai oppilaitoksen henkilökunnan edustaja, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmään kuuluu kulloisenkin tarpeen mukaan joitakin seuraavista henkilöistä: terveydenhoitaja, lääkäri, kuraattori, psykologi, opinto-ohjaaja, opiskelijan ryhmänohjaaja, erityisopettaja, opiskelijapalveluvastaava, kasvatusohjaaja, asuntolaohjaaja tai muu opiskelijan kannalta keskeinen aikuinen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä jäseniä vain opiskelijan tai hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön ja sopii työnjaosta ja jatkotoimista.

Opiskelijalla on itsenäinen asema opiskeluhoollon asiakkaana ja alaikäisen opiskelijan huoltaja ei voi kieltää opiskelijaa käyttämästä opiskeluhoollon palveluja tai muitakaan oppimisen ja hyvinvoinnin tuen toimia. Opiskelija antaa suostumuksensa moniammatillisen asiantuntijaryhmän kokoamiseen suullisesti asiaa ehdottavalle aikuiselle ja käy Wilmassa itse laittamassa luvan asiansa käsittelyyn. Täysi-ikäinen opiskelija voi Wilmassa antaa luvan huoltajalle tietojen välittämiseen. Yksilökohtaisen moniammatillisen asiantuntijaryhmän muistiot viedään opiskelijan Wilmaan Yhteenveto-lehden Muistiot -välilehdelle. Muistio näkyy asiantuntijaryhmään osallistuneille, joilla on oikeus se nähdä. Opiskeluhoitokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi. Tiedot säilytetään tallennettuina ja muutettomina mahdollisten tulevaisuudessa toteutettavien selvitysten ja toimenpiteiden pohjaksi. Arkistointi tapahtuu arkistointisuunnitelman mukaan. Opiskeluhoitokertomuksista muodostetaan opiskelijahallinto-ohjelmaan opiskeluhoitorekisteri. Sen ylläpitäjäksi on määriteltä opetuksen järjestäjän opiskelijahallinto-ohjelman vastuukäyttäjä.

Mikäli alaikäinen opiskelija kieltää tietojensa luovuttamisen huoltajalle, opiskeluhoollon palveluiden työntekijä arvioi opiskelijan ikä- ja kehitystason sekä asian luonteen keskustelemalla opiskelijan kanssa käyttäen ammattinsa tuomia menetelmiä asian arvioimiseksi. Opiskelijan toiveet huomioidaan aina vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä muistaen alaikäisen ja/tai huoltajansa kanssa asuvan kohdalla huoltajan velvollisuudet ja rooli nuoren tukemisessa.

Yksilökohtaisesta opiskeluhoollosta ja monialaisten asiantuntijaryhmien mahdollisuudesta tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille lukuvuoden alussa, verkkosivuilla ja vastuuopettajien toimesta.

Opiskeluhoollon asiantuntijat tai tarvittaessa yksilökohtainen asiantuntijaryhmä ovat opiskelijan tukena, kun opiskelija saa kurinpitorangeistuksen sekä opiskeluoikeuden peruuttamisprosessin tai sen uhan yhteydessä.

Tarkemmista yksityiskohdista, yhteisistä menettelytavoista ja niveltietojen siirtämisestä on sovittu kuntakohtaisesti opiskeluhoollon palveluiden toimijoiden kanssa. Yksittäistä opiskelijaa koskevista asioista tehdään tarvittaessa yhteistyötä oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Tällaisia tahoja ovat esimerkiksi erikoissairaanhoido, sosiaalitoimi, poliisi ja nuorisopalvelut.

1.3 Opiskeluhooltoja ohjaava lainsäädäntö ja suunnitelmat

Opiskeluhoollon suunnittelua, toteuttamista sekä arviointia ohjaavat ja niihin vaikuttavat useat säädökset. Näitä ovat:

- Oppilas- ja opiskeluhooltolaki 1287/2013
- Ammatillisesta koulutuksesta annettu laki 531/2017
- Oppivelvollisuuslaki 1214/2020 (voimaantulo 1.8.2021)
- Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta 1215/2020 (voimaantulo 1.8.2021)
- Terveystenhooltolaki ja siihen liittyvät asetukset 1326/2010
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
- Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015
- Nuorisolaki 1285/2016
- Lastensuojelulaissa säädetyt velvoitteet 417/2007
- Työturvallisuuslaki 738/2002
- Lisäksi julkisuuslaki 621/1999, henkilötietolaki 523/1999 ja sähköisen viestinnän tietosuojalaki 516/2004 ovat tärkeitä yleislakeja opiskeluhoollissa.

Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskeluhooltosuunnitelma perustuu Opetushallituksen erillismääräykseen 15.3.2018 alkaen toistaiseksi voimassa olevana, jossa määritellään opiskeluhoollon periaatteet ja tavoitteet.

Poken opiskeluhoollon suunnitelma nivoutuu Poken yksiköiden sijaintikuntien (Laukaan kunnan, Saarijärven, Viitasaaren ja Äänekosken kaupunkien) kuntakohtaisten lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien opiskeluhoolltoa koskeviin osuuksiin. Osassa kunnista suunnitelmia ei ole tehty tai päivitetty, vaan on jääty odottamaan maakuntasoten ratkaisua.

2. Opiskeluhoollon organisoituminen

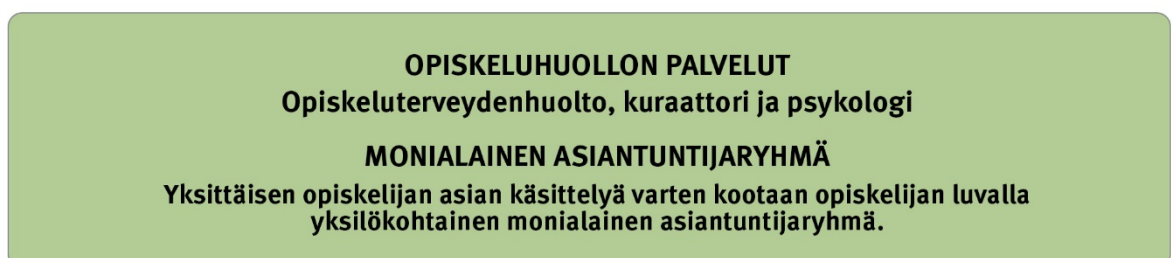
Laadukas ja lainmukainen opiskeluhoollotyö varmistetaan Pokessa opiskeluhoollon ammatillisella koordinoinnilla, joka perustuu ajantasaiseen tietoon opiskelijoiden opintojen etene- misestä, terveydestä ja hyvinvoinnista sekä opiskeluhoollosta ja oppilaitoksesta toimintaym- päristönä. Pokessa on oma opiskelijapalveluvastaava, jonka tehtävänä on koordinoida, ke- hittää ja arvioida yhdessä opiskeluhoolloryhmien kanssa Poken opiskeluhoolltoa. Opiskelija- palveluvastaavan toimenkuvaan kuuluu opiskeluhoolltoon liittyvien asioiden tietoon saatta- minen ja eteenpäin vieminen päätösten tekoa varten. Monialainen yhteistyö ja opiskeluhooll- lon koordinointi kokonaisuutena luovat edellytykset sille, että opiskelijoille tarjottava tuki on opiskelijan näkökulmasta oikea-aikaista, yhdenvertaista ja opiskelijalähtöistä. Opiskelijapal- veluvastaavalla ja tiiviillä yhteistyöllä oppilaitoksen ja sen yksiköiden johdon kanssa varm- istetaan, että kaikki oppilaitoksen toimijat perehtyvät ja sitoutuvat oppilaitoksen ja opiskelijo- den hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Opiskeluhoollon organisoituminen

Yhteisöllinen opiskeluhoollto

Yksilökohtainen opiskeluhoollto

Kuvio Opiskeluhoollon organisoituminen

2.1 Kuntakohtaiset opiskeluhoollon ohjausryhmät

Laukaan kunnalla, Saarikan alueella, Viitasaaren ja Äänekosken kaupungeilla on omat kuntakohtaiset opiskeluhoollon ohjausryhmät. Poken opiskelijapalveluvastaava osallistuu niihin kutsuttaessa ja silloin kun niissä käsitellään toisen asteen opiskeluhooltoon liittyviä asioita ja opiskeluhoollon palveluiden järjestämistä Poken opiskelijoille. Kuntakohtaisten opiskeluhoollon suunnitelmien laadinnan yhteydessä opiskelijapalveluvastaavan tärkeä tehtävä on tuoda esille Poken yksikön erityislaatuisuus verrattuna esimerkiksi lukiokoulutukseen tai perusopetukseen. Kuntakohtaisissa opiskeluhoollon ohjausryhmissä luodaan linjauksia, joita toivotaan kaikkien kunnan/kaupungin opetuksen ja koulutuksen järjestäjien noudattavan. Poken opiskeluhoollon ohjausryhmä ottaa kuntien linjaukset huomioon päättäessään kunkin lukuvuoden Poken opiskeluhoollon painopistealueita ja tavoitteita.

2.2 Poken opiskeluhoollon ohjausryhmä

Poken opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista koko Poken tasolla. Ryhmän koollekutsujana toimii Poken opiskelijapalveluvastaava, sihteerinä kasvatusohjaaja ja jäseninä ovat koulutuskuntayhtymän johtaja, koulutusjohtajat yksiköiden johtajina, opiskeluterveydenhuollon, kuraattoripalveluiden, psykologipalveluiden, nuorisopalveluiden ja tarpeen mukaan muiden sidos- ja yhteistyökumppaneiden (Ohjaamotoiminta, lastensuojelu, kolmannen sektorin toimijat) edustus alue-/kuntayhtymätasolta. Opiskeluhoollon palveluiden edustajia vaihdellaan kuntakohtaisesti vuosittain. Nuorisotyön palveluja ryhmässä edustaa etsivä nuorisotyö, koska siihen Pokella on jo lainsäädännöllisestikin luontevimmat yhteydet. Opiskeluhoollon ohjausryhmä laatii yksikkökohtaisten opiskeluhooltoryhmien esittämien tietojen pohjalta Poken opiskeluhoollon suunnitelman. Poken opiskeluhoollon ohjausryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Syksyllä suunnitellaan tulevan lukuvuoden toimintaa ja keväällä arvioidaan toteutusta.

2.3 Poken yksikkökohtaiset yhteisölliset opiskeluhooltoryhmät

Laukaassa, Saarijärvellä, Viitasaarella, Äänekosken Opinahjossa ja Äänekosken Piilolassa toimivat omat yksikkökohtaiset opiskeluhooltoryhmät. Ryhmien koollekutsujana toimii opiskelijapalveluvastaava. Ryhmiin kuuluvat ko. yksikön koulutusjohtajat yksiköiden johtajina, opinto-ohjaajat (tai heidän keskenään sopima edustaja), evrat (tai heidän keskenään sopima edustaja), kasvatusohjaaja, asuntolaohjaaja, opiskeluhoollon palveluiden työntekijät (terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi), etsivä nuorisotyöntekijä, opiskelijoiden ja huoltajien edustajat sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen edustajat (mm. poliisi, mielenterveys-/päihdetyö, sosiaalitoimi).

Yksikkökohtaiset opiskeluhooltoryhmät toimivat Poken opiskeluhoitosuunnitelman pohjalta ja suunnittelevat, kehittävät ja arvioivat oman yksikkönsä opiskeluhoollon järjestämiseen liittyviä asioita. Yksikkökohtaiset opiskeluhooltoryhmät päättävät oman yksikkönsä ryhmätyksistä, ryhmäkohtaisista tunneista, opiskelijoille opiskeluhoollon järjestämisestä ryhmätoiminnasta, tapahtumista, retkistä jne. Opiskeluhooltoryhmä käsittelee kouluterveyskyselyn, oppilaitostuloksia ja muita koulua koskevien tutkimusten tuloksia ja päättää, miten näiden tulokset viedään opiskelijoiden tiedoksi ja käsitellään heidän kanssaan.

Yksikkökohtaiset opiskeluhooltoryhmät kokoontuvat neljä kertaa vuodessa. Yksikkökohtaisten opiskeluhooltoryhmien sihteerinä toimii yksikön kasvatusohjaaja.

2.4 Monialaiset asiantuntijaryhmät

Monialainen asiantuntijaryhmä on osa yksilöllistä opiskeluhoitoa. Monialainen asiantuntijaryhmä perustetaan opiskelijan suostumuksella, tapauskohtaisesti käsittelemään ja suunnittelemaan yksittäisen opiskelijan asiaa ja tuentarpeita. Tästä tarkemmin kohdassa yksilöllinen opiskeluhoito.

3. Opiskeluhoollon kokonaistarpeen arviointi ja käytettävissä olevat palvelut

Lukuvuonna 2020 – 2021 Pokessa opiskelee lokakuun tilanteen mukaan yhteensä noin 1670 opiskelijaa. Ammatillisissa perustutkinnoissa opiskelee noin 1 440 opiskelijaa, ammatillisen koulutuksen valmentavassa koulutuksessa (VALMA) noin 10 - 15 opiskelijaa, oppisopimuskoulutuksessa noin 120 - 130 opiskelijaa.

Yksiköittäin opiskelijat jakautuvat seuraavasti:

- **Laukaa**, ammatilliset perustutkinnot 76
- **Saarijärvi**, perustutkinnot 244, oppisopimus 27, yhteensä 271
- **Viitasaari**, perustutkinnot 161, oppisopimus 3, yhteensä 164
- **Äänekoski Opinaho**, perustutkinnot 366, oppisopimus 65, työvoimakoulutus 29, VALMA 14, yhteensä 474
- **Äänekoski Piilola**, perustutkinnot 593, oppisopimus 32, työvoimakoulutus 58, yhteensä 683

Opiskelijoiden hyvän oppimisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä opintojen etenemiseksi ja varhaisen tuen varmistamiseksi tulee opiskelijoiden ohjaukseen opintojen eri vaiheissa ja esimerkiksi poissaolojen juurisyiden selvittämiseen olla sovittuja arkisia toimintatapoja, jotka liittyvät vahvasti yhteisölliseen opiskeluhooltoon. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa tarvitsee jokainen opiskelija ja se vahvistaa kaikkien hyvinvointia oppilaitoksessa.

Opiskeluhoollon kokonaistarvetta seurataan ja arvioidaan vuosittain opiskeluhoollon ohjausryhmässä ja yksikkökohtaisissa opiskeluhoolloryhmissä opettajilta, opiskelijoilta, ohjaushenkilöstöltä, opiskelijapalveluista ja opiskeluhoollonpalvelujen henkilöstöltä saatavan tiedon perusteella. Näiden tietojen ja omavalvonnasta saatujen tietojen perusteella voidaan antaa opiskeluhoollon palvelujen tarpeesta ja saavutettavuudesta tietoa niiden järjestäjätahoille. Poke ei voi kuitenkaan suoranaisesti vaikuttaa kuntien opiskeluhoollon palvelujen henkilöstön määrään ja Pokelle suunnattuun työpanokseen.

3.1 Opiskeluhoollon palvelut

Opiskeluhoollon palveluiden tarve vaihtelee yksiköittäin ja vuosittain. Tarvetta kartoitetaan ja arvioidaan vuosittain Poken yksiköiden sijaintikuntien opiskeluhoollon palveluiden järjestäjien kanssa. Opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä opiskeluterveydenhuollon ammattiryhmien toimenkuvat sisältävät sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista opiskeluhoollotyötä. Poke pyrkii mahdollisuuksien mukaan järjestämään opiskeluhoollon palvelujen ammattihenkilöstölle toimitilat oppilaitoksesta, mutta sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön työtilavaatimuksia on usein haasteellista järjestää. Opiskelijat voivat joutua käymään opiskeluhoollon palveluissa muualla kuin omassa oppilaitoksessaan. Mahdolliset kriisit tai COVID19-pandemian tapaiset ennakoimattomat uudet tilanteet aiheuttavat lisääntyntä tai muuttunutta opiskeluhoollon palveluiden tarvetta. Opiskeluhoollon palveluiden saatavuutta ja tarvetta kartoitetaan mm. kouluterveyskyselyissä ja asiasta keskustellaan opiskelijakunnan kanssa. Opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä opiskeluterveydenhuollon edustajat ovat kehittämässä ja toteuttamassa yhteisöllistä opiskelijahuoltoa Poken opiskeluhoollon ohjausryhmässä ja yksikkökohtaisissa opiskeluhoolloryhmissä. Opiskeluterveydenhuollon henkilöstö tekee myös terveydenedistämistyötä mm. savuttomuuden ja päihteiden käytön ehkäisemiseksi yhdessä oppilaitosten muun henkilöstön kanssa.

Opiskeluhoollon palveluista ja ohjauksellisesta ja kasvatuksellisesta tuesta tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille Poken verkkosivujen ja Wilman kautta sekä kotiväen illoissa.

3.1.1 Opiskeluhoillon kuraattori- ja psykologipalvelut

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan vastuu kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestämisestä toisella asteella kuuluu oppilaitoksen sijaintikunnalle. Näin ollen kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestämisestä Poken opiskelijoille vastaavat omalta osaltaan Laukaan kunta, Saarijärven, Viitasaaren ja Äänekosken kaupungit. Sosiaali- ja terveysministeriö on laatinut soveltamisohjeen oppilas- ja opiskelijahuoltolainsäädännön toteuttamisen tueksi. Siinä sanotaan seuraavasti: ”Opiskeluhoillon kuraattori- ja psykologipalvelut on järjestettävä siten, että opiskelija voi tarvittaessa päästä keskustelemaan henkilökohtaisessa tapaamisessa joko psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä ja kiireellisessä asiassa samana tai seuraavana työpäivänä. Asian kiireellisuuden arvioi psykologi tai kuraattori yhdessä opiskelijan kanssa, ja arviointi voidaan toteuttaa esimerkiksi puhelimitse. Määräajat koskevat ensimmäistä henkilökohtaisessa tapaamisessa käytyä keskustelua ja asian selvittelyn alkamista, eivät tukitoimien järjestelyä tai tutkimuksia.” Poken opiskelijoille kuraattori ja psykologipalveluja tuottavat kunnat toimivat tämän ohjeistuksen mukaisesti.

Kuraattorit ja psykologit tekevät yhteisöllistä opiskeluhoitoa osallistuen Poken yksiköiden opiskeluhoitoryhmissä opiskeluhoillon suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin sekä järjestämällä yksiköissä sovitusti esimerkiksi erilaisia ryhmiä opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseksi.

Yksilöllisessä opiskeluhoilossa kuraattori ja psykologi osallistuvat tarpeen mukaan opiskelijan kanssa sovitusti moniammatilliseen yksilökohtaiseen asiantuntijaryhmään. Kuraattori ja psykologi tekevät yksilöllistä opiskeluhoitotyötä antamalla opiskelijoille tukea elämänhallintaan, itsetuntoon, psyykkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin, kaverisuhteisiin, kriiseihin ja elämäntilanteisiin liittyvissä asioissa. Kuraattori koulun sosiaalityöntekijänä neuvoo ja ohjaa myös toimeentuloon ja opintojen rahoitukseen liittyvissä asioissa. Kuraattorin ja psykologin keskinäinen työnjako ja työajan resurssointi Poken opiskelijoille vaihtelee paikkakunnittain, samoin vastaanottotilojen sijainti suhteessa oppilaitoksen yksikön sijaintiin. Kuraattori ja psykologi työskentelevät yhteistyössä opiskelijan ja tämän huoltajien ja muun tukiverkoston kanssa. Kuraattori- ja psykologipalveluista tiedotetaan opiskelijoille Poken verkkosivuilla, Wilmassa, kotiväen illoissa sekä uusille opiskelijoille tarkoitetuissa info-tilaisuuksissa.

3.1.2 Opiskeluterveydenhuollon palvelut

Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät opiskelijoiden yksilöllinen terveyden- ja sairaanhoito, joka sisältää mm. terveystarkastukset, rokotukset, seksuaaliterveysasiat sekä mielenterveys- ja päihdetyötä.

Opiskeluterveydenhuollon palveluista Poken opiskelijoille vastaavat yksiköiden sijaintikunnat tai niiden alueiden sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymät/liikelaitokset. Opiskelijoille on tarjolla opiskeluterveydenhoitajan vastaanottoaikoja ajanvarauksella ja ilman ajanvarausta. Osassa Poken yksiköistä on opiskeluterveydenhoitajan vastaanotto tiettyinä päivinä ja joidenkin yksiköiden opiskelijat käyvät muissa tiloissa opiskeluterveydenhoitajan vastaanotolla. Vastaanottoajoista tiedotetaan opiskelijoille Poken verkkosivuilla, Wilmassa, yksiköissä olevien vastaanottotilojen ilmoitustauluilla, kotiväen illoissa ja uusille opiskelijoille tarkoitetuissa info-tilaisuuksissa. Opiskeluterveydenhuollosta tulee opiskelijoille kutsu terveystarkastuksiin ja niistä opiskeluterveydenhuolto tiedottaa yksiköissä oman toimintamallinsa mukaisesti. Lisäksi opiskelijat saavat sairaanhoitopalveluja ja suun terveydenhoidon asuinalueensa terveysasemilta.

Opiskeluterveydenhuollosta ohjataan opiskelijoita tarvittaviin jatkotutkimuksiin ja huolehditaan tarvittaessa ohjauksesta muiden opiskeluhoillon palvelujen piiriin. Opiskeluterveydenhuollosta ollaan tarvittaessa yhteydessä oppilaitokseen opiskelijan tuen suunnittelemiseksi ja järjestämiseksi. Opiskelijan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen

järjestämisestä oppilaitoksessa työpäivän aikana sovitaan opiskelijan, alaikäisen opiskelijan huoltajan ja terveydenhuollon kanssa yhteistyössä yksilöllisesti.

Opiskeluterveydenhoitajat osallistuvat yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin yksikkökohtaisissa opiskeluhooltoryhmissä.

4. Opiskelijoiden osallisuus sekä yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajien kanssa

Opiskeluhoitoa toteutetaan yhdessä opiskelijoiden ja heidän huoltajien kanssa. Pokessa opiskeluhoollon yhtenä kehittämiskohteena on opiskelijoiden osallisuuden lisääminen opiskeluhooltoon kuuluvien asioiden suunnittelussa, järjestämisessä ja kehittämisessä. Huoltajien mukaan saaminen toisen asteen koulutuksen opiskeluhyvinvoinnin edistämiseen on haastavaa; toinen aste mielletään usein nuoren omaksi asiaksi ja opiskelijan omaa vastuunottoa korostetaan. Nuoren ollessa alaikäinen ja/tai asuessa edelleen kotona vanhemmilla on tärkeä rooli opiskelijan tukemisessa ja tätä tietoisuutta Poken tulee lisätä. Yhteydenottoja kotiin tulee lisätä ja miettiä uudenlaisia toimintatapoja opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden lisäämiseksi. Syksystä 2021 lähtien huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö syvenee entisestään oppivelvollisuuttaan suorittavien opiskelijoiden kanssa. Huoltajien tulee saada riittävät tiedot, jotta he voivat seurata lapsensa oppivelvollisuuden suorittamista.

Opiskelijoiden osallisuuden edellytyksenä on psyykinen, fyysinen ja sosiaalinen turvallisuus sekä mahdollisuudet mielipiteiden ilmaisemiseen ja vaikuttamiseen. Osallisuuden tunne syntyy kokemuksesta vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Opiskelijoiden osallisuutta tulee edistää muutoinkin kuin vain edustuksellisen vaikuttamisen kautta. Asuntoloissa opiskelijoita tulee ottaa vahvemmin mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Tutor-toiminnan kehittäminen asuntoloihin käynnistetään asuntolaohjaajien toimesta keväällä 2021.

Edustuksellisia vaikuttamiskanavia opiskelijoille ovat opiskelijakunnat ja yksikkökohtaiset opiskeluhooltoryhmät, joissa on opiskelijoiden edustaja. Laukaan yksikössä ei ole aikaisemmin toiminut opiskelijakuntaa ja sen toiminnan käynnistäminen ja kehittäminen on kehityskohteena keväällä 2021. Opiskelijakuntatoiminnan uudelleen aktivointi ja kehittäminen on kehittämispainopisteenä lukuvuonna 2021-2022.

Opiskelijoiden kokemusta vaikuttamisesta mitataan kouluterveyskyselyissä ja sen tulokset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa.

5. Tuen tarpeiden varhainen tunnistaminen ja niihin vastaaminen

Pokessa opiskelijalla on mahdollisuus saada kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin tukea sekä ohjausta vastuuopettajalta, opinto-ohjaajalta, ervalta, kasvatusohjaajilta, opiskelijapalveluvastaavalta tai asuntolaohjaajilta. Opiskelijan elämäntilannetta, mahdollista tuentarvetta ja oppimispolkua pohditaan aina opiskelijan kanssa yksilöllisesti ja opiskelija ohjataan tarvittaessa saattaen vaihtaen opiskeluhoollon, etsivän nuorisotyön tai muiden palvelujen piiriin.

Opiskelijoille tiedotetaan kasvun, oppimisen ja opintojen ohjauksesta ja tuesta säännöllisesti opintojen alkaessa, HOKS-keskusteluissa, Poken nettisivuilla ja opiskeluhoollon info -tunneilla. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan oman huoli puheeksi kenen tahansa Poken henkilökuntaan kuuluvan kanssa, joka neuvoo opiskelijaa eteenpäin ja tarvittaessa ohjaa saatua vaihtaen opiskelijaa tuen ja / tai opiskeluhoollon palveluiden piiriin. Opiskelijoita halutaan ohjata myös itse tunnistamaan oma tuen tarpeensa ja opettaa heitä käyttämään tarjolla olevia tukitoimia ja palveluita. Tällä on tärkeä merkitys sille, että opiskelija kokee olevansa aktiivinen toimija omien asioidensa hoidossa ja hän oppii toimimaan kansalaisena yhteiskunnassa.

Ammatillisen koulutuksen opiskelijan on mahdollista siirtyä joustavasti VALMA-koulutukseen, mikäli hän tarvitsee tukea ja ohjausta opiskeluvalmiuksien tai elämännhallintataitojen vahvistamisessa. VALMA-koulutuksessa opiskelija voi myös tutustua ammatillisiin koulutuksiin ja etsiä itselleen sopivaa koulutusta. Hakeutuminen VALMA-koulutukseen tapahtuu opiskelijan, alaikäisen opiskelijan huoltajan ja henkilökunnan yhteistyönä. Myös Valma-opiskelijan on mahdollista siirtyä joustavasti ammatillisiin opintoihin.

Varhainen puuttuminen tarkoittaa huolta herättävien asioiden aktiivista puheeksi ottamista. Tuen tarpeen tunnistaminen ja puheeksi otto -prosessissa (liite 1) on kuvattu tilanteen eteneminen, kun opettajalla tai muulla henkilökuntaan kuuluvalla herää huoli opiskelijan tilanteesta. Koko Poken henkilöstöllä on vastuu puuttua huolta herättäviin asioihin. Huolen herätessä opettaja saa halutessaan tuekseen/työparikseen opinto-ohjaajan, ervan, opiskelijapalveluvastaavan, kasvatusohjaajan tai opiskeluhoollon palveluiden ammattihenkilöstöä. Opettaja voi tarvittaessa käydä pedagogisia keskusteluja oppilaitoksen tai opiskeluhoollon työntekijän kanssa, ilman että näitä tarvitsee kirjata. Opiskelijoiden huoltajia neuvotaan ottamaan yhteyttä oppilaitokseen, mikäli heillä herää huoli oman nuoren opinnoista tai muusta elämäntilanteesta. Huoltajille tiedotetaan opiskeluhoollon palveluista ja siitä, että niihin voi hakeutua itse ilman oppilaitoksen ohjaustakin. Opiskelijoille suositellaan, että he antaisivat edelleen 18 vuotta täytettyään huoltajiensa nähdä Wilma-tiedot. Erityisesti huoltajan kanssa asuville koti on merkittävä osa tukiverkostoa.

5.1 Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin liittyvät toimenpiteet

Koulu on nuoren elämässä erittäin keskeinen konteksti ja siten koulua käymättömyydellä on aina negatiivisia vaikutuksia opiskelijan elämään. Poissaolot vaikuttavat ammatillisen osaamisen hankkimiseen ja opiskelumenestykseen ja lopulta voivat vaikuttaa myös siihen, kuinka pitkälle kouluttaudutaan. Lyhytaikainenkin poissaolo voi lisätä ahdistuneisuutta, somaattisia oireita, kuormitusta perhesuhteissa, pulmia ikätovereiden kanssa ja mielenterveyden ongelmia. Siksi vastuuopettajan tehtävänä on seurata opiskelijoiden poissaoloja tiiviisti. Varoittavia signaaleja ovat runsaiden poissaolojen lisäksi toistuvat poissaolot (vaikka selitys olisi terveydellinen), tiettyihin aineisiin tai tiettyjen opettajien tunteille keskittyvät poissaolot, aamutuntien poissaolot ja kesken päivän kotiin lähtemiset. Nämä on aina otettava puheeksi opiskelijan ja alaikäisen kohdalla huoltajan kanssa. Puheeksi otto kirjataan opiskelijan Wilmaan Yhteenveto-välilehdeltä Lomakkeet-valinnasta kohtaan Opintojen ohjaus ja seuranta.

Poissaoloja ehkäistään parhaiten yhteisöllisen opiskeluhoollon keinoilla sekä ottamalla huoltajat mukaan keskusteluun varhaisessa vaiheessa heti poissaolojen ilmetessä. Poissaolojen

juurisyiden selvittäminen on erittäin tärkeää ja sitä voi opiskelijan, tämän huoltajan ja vastuupettajan kanssa tehdä opinto-ohjaaja, opiskelijapalveluvastaava, kasvatusohjaaja tai opiskeluhuollon palveluiden henkilöstö.

5.2 Koulutuksen keskeytymistä ehkäisevät toimenpiteet

Opintojen keskeytymistä ehkäisevät ja tutkinnon suorittamista tukevat ensisijaisesti yhteisölliset opiskeluhuollon toimet, fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen opiskeluympäristö, kouluun kiinnittyminen ja opiskelijan saama riittävä opinto- ja muu ohjaus sekä yksilöllinen tarpeita vastaava ja oikea-aikainen tuki. Se, että opiskelija tietää, kenelle voi mennä puhumaan ajatuksistaan, tunteistaan, elämäntilanteeseen tai opintoihin liittyvistä haasteistaan, lisää turvallisuuden tunnetta ja luottamusta oppilaitosyhteisöön. Aloitavien opiskelijoiden info -tunneilla (Amiselämää vol 1) käydään läpi, keneen opiskelija voi ottaa yhteyttä, jos kaikki ei suju.

Tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista ja muista opintoihin liittyvistä edellytyksistä tiedotetaan hakuvaiheessa Poken verkkosivuilla ja jatkuvan haun haastattelutilanteissa. Näin pyritään varmistamaan se, ettei opiskelija hakeudu alalle, johon hänellä ei terveydentilansa tai muiden vastaavien syiden takia ole mahdollista työllistyä tai opinnot kävisivät em. syistä liian raskaiksi/ylivoimaisiksi.

Poissaolojen lisäksi tehtävien laiminlyönti ja niiden tekemisestä kieltäytyminen myös ammatilainien opinnoissa on huolta herättävä merkki: tehtävät voivat olla opiskelijalle liian haastavia tai hän ei esimerkiksi oppimisvaikeuksien tai oman toiminnanohjauksen vaikeuksien takia suoriudu niistä. Opettaja voi yhdessä opiskelijan kanssa käydä keskustelua opinto-ohjaajan, ervan, kasvatusohjaajan tai opiskeluhuollon palveluiden työntekijän kanssa tuen tarpeista ja järjestämisestä. Opiskelijalle laaditaan tarvittaessa Wilmaan ervan toimesta erityisen tuen suunnitelma, johon kirjataan konkreettiset tuen toimet. Opiskelijan ervan vastuulla on huolehtia siitä, että kaikki opiskelijaa opettavat opettajat tietävät suunnitelmasta ja tarvittavista tukitoimista. Opettajat vastaavat suunniteltujen tukitoimien toteutumisesta ja opiskelijalle annettavasta riittävästä tuesta ja ohjauksesta. Vastuupettaja varmistaa, että tieto erityisen tuen suunnitelmasta ja tukitoimista on siirtynyt esimerkiksi opettajan vaihtuessa.

Opiskelijan henkilökohtaiset elämäntilanteisiin liittyvät haasteet tai persoonallisuuteen liittyvät kyvyt sietää stressiä tai käsitellä erilaisia sosiaalisia tilanteita voivat vaikeuttaa opintojen suorittamista tai opintoihin osallistumista. Näissä tilanteissa HOKSin laatimisen yhteydessä tulee miettiä mahdollisuutta kullekin opiskelijalle sopivaan tapaan hankkia ammatillista osaamista ja/tai osoittaa sitä.

Jos opiskelija ei jostain syystä etene opinnoissaan HOKSinsa mukaisesti, vastuupettajan tehtävänä on yhdessä opinto-ohjaajan ja opiskelijan kanssa päivittää opiskelijan HOKS. Päivittämisen yhteydessä tulee aktiivisesti miettiä erilaisia vaihtoehtoja opiskelijan tukemiseksi, opintojen etenemiseksi ja opintojen keskeytymisen välttämiseksi. Opiskelija voi esimerkiksi suorittaa jonkin tutkinnon osan, hankkia ammatillista osaamista enemmän työpaikalla tai suorittaa opintoja alun perin suunniteltua vähemmän. Opiskelijan tilanteen muuttuessa HOKS päivitetään yhdessä uudelleen. Alaikäisen opiskelijan huoltajalla tulee olla mahdollisuus osallistua HOKSin päivittämiseen.

Opiskelijoiden terveydentilassa tai toimintakyvyssä tapahtuvat muutokset voivat olla myös huolta herättäviä ja muutoksia havainneen tulee aina ottaa asia puheeksi opiskelijan ja tämän vastuupettajan kanssa. Vastuupettaja huolehtii tilanteen lisäselvittämisestä ja ohjaa opiskelijan tämän tarvitsemien tuen ja/tai palveluiden piiriin.

Elämäntilanteisiin liittyvissä haasteissa etsivän nuorisotyön tarjoaminen opiskelijan tueksi varhaisessa vaiheessa on tärkeää. Etsivä nuorisotyö voidaan ottaa mukaan jo siinä vaiheessa, kun Poken henkilökuntaan kuuluva arvioi saamansa tiedon ja opiskelijan elämänti-

lanteen perusteella, että tämä on palvelujen tarpeessa tai tarvitsee tukea esimerkiksi toimeentuloa turvaavien palvelujen käyttöön. Etsivä nuorisotyö on opiskelijalle aina vapaaehtoista ja tämä tulee kertoa opiskelijalle.

Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevista toimenpiteistä ja ratkaisuista hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Alaikäinen voi painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhoitoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoitoa tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Huoltaja ei voi kieltää opiskelijaa käyttämästä opiskeluhoitoa palveluita.

5.2.1 Toimenpiteet opintojen keskeyttämistilanteissa

Kun opiskelija miettii opintojen keskeyttämistä, vastuupettaja ja opinto-ohjaaja, opiskelijapalveluvastaava tai kasvatusohjaaja käy opiskelijan kanssa keskustelun keskeyttämisen taustalla olevista syistä ja pohtii aktiivisesti yhdessä opiskelijan kanssa mahdollisesti tarvittavia tukitoimia ja/tai HOKSin päivittämistä, jotta keskeyttämiseltä välttäisiin. Mikäli opiskelija keskustelujen jälkeen haluaa keskeyttää opinnot, opinto-ohjaaja, opiskelijapalveluvastaava tai kasvatusohjaaja pohtii hänen kanssaan keskeyttämisaikojen suunnitelmia, keskeyttämisaikalle mahdollisesti tarvittavaa tukea ja keskeyttämisen jälkeistä opintojen jatkamista.

Oppivelvollisen opiskelijan kohdalla oppivelvollisuuden keskeyttämisestä säädetään Oppivelvollisuuslain 1214/2020 § 7. Ennen keskeyttämistä selvitetään yksilökohtaisesti tukitoimet ja muut järjestelyt opintojen jatkamiseksi. Keskeyttämissäätöksen tekee koulutusjohtaja tilanneselvityksen ja huoltajan allekirjoittaman hakemuksen perusteella.

5.2.2 Toimenpiteet oppilaitoksesta eroamisen yhteydessä

Mikäli opiskelija pohtii oppilaitoksesta eroamista, tulee vastuupettajan ja opinto-ohjaajan, opiskelijapalveluvastaavan tai kasvatusohjaajan käydä hänen kanssaan keskustelut opintojen jatkamisen mahdollisuudesta esimerkiksi päivittämällä HOKS, vaihtamalla alaa tai miettimällä yhdessä muita ratkaisuja. Opiskelija tulee ohjata tarvitsemiensa palveluiden ja tuen piiriin ja ilmoittaa opiskelijasta tämän kotipaikkakunnan etsivään nuorisotyöhön, mikäli opettaja, opinto-ohjaaja tai kasvatusohjaaja katsoo opiskelijan tarvitsevan palveluja tai palveluohjausta tai olevan syrjäytymisvaarassa.

Oppivelvollisen opiskelijan kohdalla eroamispäätöstä ei voida tehdä ennen kuin oppivelvollinen on osoittanut, että hänellä on uusi opiskelupaikka.

Jos oppivelvollista opiskelijaa ollaan katsomassa eronneeksi runsaiden poissaolojen vuoksi, hänen tilanteensa selvitetään ennen päätöksen tekemistä. Asiasta ollaan yhteydessä huoltajaan. Mikäli opiskelija ei ole jatkanut opintoja toisessa oppilaitoksessa, tehdään ilmoitus oppivelvollisen asuinkuntaan ja Valpas-järjestelmään.

6. Moniammatillinen yhteistyö oppimisympäristöjen terveellisuuden, turvallisuuden sekä hyvinvoinnin edistämiseksi

Opiskelijalla on oikeus fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvalliseen, terveelliseen ja esteettömään opiskeluympäristöön. Turvallisuus, terveellisyys ja esteettömyys tulee toteutua kaikissa opiskeluympäristöissä. Oppimisympäristöjä ovat oppilaitosten tilojen lisäksi mm. työssäoppimispaikat, sähköiset opiskelualustat ja koulutuksen järjestäjän opetukseen käytämät sosiaaliset mediat. Ammatillisessa koulutuksessa työpaikoilla tapahtuvassa osaamisen hankkimisessa edellä mainituista seikoista vastaavat työpaikat. Opiskelijat perehdytetään työpaikan työturvallisuuslakiin ja työsuojelun toimintaohjelmaan osana koulutusta sekä työpaikkakohtaisesti työssäoppimisjaksojen alussa. Turvallisuutta luodaan opiskelijoiden, huoltajien, opettajien ja muun koulun henkilöstön yhteistyönä. Turvallisuutta edistävät arjen ratkaisut kuten asianmukaiset, toimivat välineet, turvavarusteet, luottamuksellinen ja avoin ilmapiiri ja vuorovaikutus opettajien ja opiskelijoiden välillä, opiskelijoiden tietoisuus järjestyssäännöistä ja helposti saatavilla oleva, opiskelijan näkökulmasta oikea-aikainen matalan kynnyksen tuki ja ohjaus. Kasvatusohjaajat pitävät kiusaamiseen, häirintään ja epäasialliseen kohteluun liittyviä teematunteja nivoen ne osaksi ammatillista osaamista ja työelämätaitoja.

Oppilaitoksen tiloihin on laadittu kiinteistökohtaiset pelastussuunnitelmat. Suunnitelmat ovat henkilökuntaa varten Intrassa, opiskelijat ja vieraat voivat perehtyä suunnitelmiin jokaisen luokan, työsalin tai kokoustilan turvaohjeen avulla. Poken kriisisuunnitelma on päivitetty 09/2020 ja yksiköt päivittävät omansa sen pohjalta.

Opiskeluun liittyvien matkojen, kuljetusten ja odotusaikojen osalta opiskelijat noudattavat yleisiä liikenneohjeita ja koulun järjestyssääntöjä. Opiskelijat edustavat matkoilla Pokea. Lounasruuan lisäksi opiskelijoille on joissakin yksiköissä tarjolla ilmainen aamupala ja päivällinen. Eri yksiköissä on käytössä kaikille avoimia kahvioita. Opiskelijan turvallisuutta ja opiskelun esteetöntä sujumista tuetaan järjestyssäännöillä. Vastuupettajat huolehtivat, että opiskelijat tuntevat järjestyssäännöt. Opiskelijan omaa vastuuta korostetaan sääntöjen ja ohjeiden noudattamisessa.

Oppilaitoksen eri yksiköiden terveydellisten olojen tarkastus suoritetaan opiskeluterveydenhuollon määräysten mukaisesti ja sen tulokset käsitellään yksikön opiskeluhoitoryhmässä ja oppilaskunnan hallituksen kanssa. Oppimisympäristöjen turvallisuuteen, esteettömyyteen ja terveellisyysliittymiä indikaattoreita seurataan myös kouluterveyskyselyistä ja Amispa-lautteista.

6.1 Asuntolat

Pokella on kolme asuntolaa: Saarijärvellä Tarvaalassa ja Kolkanlahdessa sekä Äänekoskella Piilolassa. Saarijärven Tarvaalassa asuu pääsääntöisesti alaikäiset opiskelijat ja Kolkanlahdessa täysi-ikäiset. Äänekosken asuntolassa asuu Opinahjon ja Piilolan yksiköiden opiskelijoita. Asuntolassa asuminen mahdollistaa osalle opiskelijoista ammatillisen tutkinnon suorittamisen, koska kotipaikkakunnalta ei ole kulkuyhteyksiä toisen asteen oppilaitoksiin. Asuntolassa erityisesti nuoret voivat harjoitella ohjatusti ja valvotusti itsenäistä asumista ja arjen taitoja. Asuntolaohjaajat tukevat asukkaita arkeen ja opiskeluun liittyvissä asioissa, teemmällä tiivistä yhteistyötä vanhempien, opettajien, kasvatusohjaajien, kuraattorien, psykologien ja muiden opiskelijan tukiverkostoissa toimivien kanssa. Ohjatun asuntolatutortoinnin käynnistäminen on opiskeluhoollon tavoitteena lukuvuoden 2021 - 2022 aikana.

Asuntolapaikkaa voivat hakea opiskelijat, joilla ei ole mahdollisuutta päivittäiseen kulkemiseen kotoa oppilaitokseen. Perustutkinto-opiskelijat tekevät asuntolapaikkahakemuksen Wilma kautta. Lyhytaikaiseen asumiseen hakulomakkeita saa opintotoimistoista. Asuntolapaikan säilymisen edellytyksenä on, että opiskelija osallistuu säännöllisesti oppilaitoksen opetukseen ja noudattaa asuntolasääntöjä.

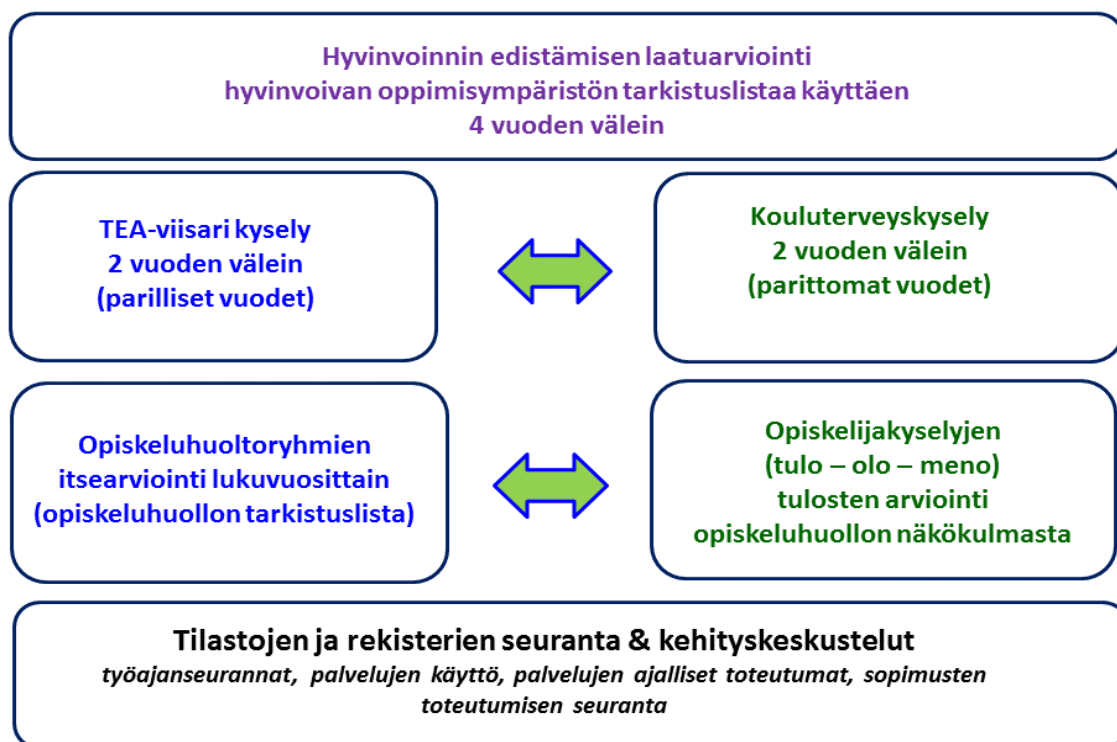
7. Muut nuorten palvelut

Opiskeluhooltoon osallistuvien keskinäisen yhteistyön lisäksi tehdään yhteistyötä Poken yksiköiden sijaintikunnan sekä muiden nuorten parissa työskentelevien tahojen kanssa. Aiemmin mainitun etsivän nuorisotyön lisäksi tällaisia tahoja ovat esimerkiksi nuorisopalvelut, seurakunta, lastensuojelu, poliisi ja kolmannen sektorin toimijat. Toimijat vaihtelevat kunnittain ja kussakin kunnassa yhteistyö rakentuu keskinäisille kumppanuuksille ja yhdessä sovituihin toimintatapoihin. Esimerkiksi Viitasaarella on Poken viitasaarelaisille ja pihtiputaalaisille opiskelijoille käytössä psykiatrisen sairaanhoitajan ”koulutsempparin” palvelut.

8. Omavalvonta ja opiskeluhoollon kehittäminen

Poken opiskeluhoollon ohjausryhmä ja yksiköiden opiskeluhooltoryhmät vastaavat opiskeluhoollon suunnittelusta, arvioinnista ja kehittämisestä. Yksiköiden opiskeluhooltoryhmä vastaa suunnitelmien toteuttamisesta ja jalkauttamisesta. Opiskelijahuollon saatavuutta, riittävyyttä ja sisältöjä arvioidaan säännöllisesti opiskelijoiden, opiskeluhoollon palveluita tuottavien tahojen ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Opiskeluhoollon omavalvonnan kokonaisuus

Opiskelijahuollon arviointi toteutetaan osana opiskelijapalautetta. Laatuprosessien mukaan seurataan keskeyttämisastetta, eronneita ja tutkintojen läpäisyastetta. Opiskelijoiden aloitusvaiheen kysely ja päättökysely (ARVO-palautte) sekä välipalautekysely käsitellään yksiköissä. Vuosittain opiskelijahuollon tavoitteiden toteutumista arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä strategisten tavoitteiden toteutuman arvioinnin yhteydessä toimintakertomuksessa. Omavalvonnan tarkastuslista tehdään yksikkökohtaisissa opiskeluhooltoryhmissä lukuvuoden päätyttyä ja Poken opiskeluhoollon ohjausryhmässä vuoden loppuun mennessä. (liite 5).

Opiskeluhoitoa kehitetään opiskelijoille tehtyjen kyselyjen mm. kouluterveyskyselyn tulosten pohjalta, kahden vuoden välein. Lisäksi opiskelijatietojärjestelmästä saadaan ajan tasalla olevaa tilastotietoa ja luotettavia tunnuslukuja opiskeluhoollon kehittämisen ja toteuttamisen tueksi.

Liite 1. Opiskelijoiden tuen tarpeen tunnistaminen ja puheeksi otto

Liite 2. Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Liite 3. Kriisisuunnitelma (hyväksytty 17.06.2020)

Liite 4. Päihteiden käytön ennaltaehkäiseminen, siihen puuttuminen ja hoitoonohjaus

Liite 5. Opiskeluhoollon omavalvonnan tarkistuslistat

Liite 6. Ammatillisen koulutuksen SORA-lain mukainen määräys huumausainetestaukseen